

KALEVI AHO

quintet for clarinet and strings
trio for clarinet, viola and piano
sonata for two accordions

OSMO VÄNSKÄ · SARAH KWAK · GINA DiBELLO
THOMAS TURNER · ANTHONY ROSS · SUSAN BILLMEYER
SUSANNE & VELI KUJALA

AHO, KALEVI (b. 1949)

QUINTET FOR CLARINET AND STRING QUARTET (1998) *(Fennica Gehrman)* 35'34

- 1. ♩ = 72 – *Presto e leggierissimo* – *attacca* – 10'00
- 2. ♩ = 116 – *Andante* 5'26
- 3. ♩ = 80 – *Cadenza* – *attacca* – 7'47
- 4. *Furioso, prestissimo* – *attacca* – 6'16
- 5. Epilogue. *Andante* 5'57

OSMO VÄNSKÄ *clarinet* · SARAH KWAK *violin*

GINA DiBELLO *violin* · THOMAS TURNER *viola*

ANTHONY ROSS *cello*

6 TRIO FOR CLARINET, VIOLA AND PIANO (2006) *(Fennica Gehrman)* 13'00

♩ = 66 – *Poco più mosso* – *Allegro* – *Tempo I* – *Presto*

OSMO VÄNSKÄ *clarinet* · THOMAS TURNER *viola*

SUSAN BILLMEYER *piano*

SONATA FOR TWO ACCORDIONS (1984/89) *(Modus Music)* 25'26

- 7 1. Prelude (*Molto rubato*) and Passacaglia 12'47
- 8 2. Prelude (*Leggiero*) and Fugue (*Andante* – *Più mosso* – *Leggiero*) 12'32

VELI KUJALA *accordion 1* · SUSANNE KUJALA *accordion 2*

TT: 75'10

Kalevi Aho was born in 1949. He commenced violin studies at the age of ten, and his first compositions date from this time. Aho studied the violin and composition (under Einojuhani Rautavaara) at the Sibelius Academy in Helsinki and continued his studies in Berlin as a pupil of Boris Blacher at the Staatliche Hochschule für Musik und Darstellende Kunst. From 1974 until 1988 he was a lecturer in musicology at Helsinki University, and from 1988 until 1993 he was a professor of composition at the Sibelius Academy. Appointed as the Lahti Symphony Orchestra's composer-in-residence in 1992 and as its honorary composer in 2011, Aho has been a freelance composer, receiving a grant from the Finnish state, since 1993.

Aho's extensive œuvre includes (2012) four operas, fifteen symphonies, nineteen concertos, other orchestral and vocal works as well as chamber music, and arrangements and orchestrations of works by other composers. He is an assiduous writer on music and has occupied a number of important positions in Finnish cultural life.

Quintet for Clarinet and String Quartet (1998)

Among my long-term composition projects was a series of quintets in which various woodwind instruments have the main roles. The first two works in the series, the Oboe Quintet and Bassoon Quintet, were written in 1973 and 1977 respectively. In 1977 I also completed the Quintet for Flute, Oboe and String Trio, and in 1994 this was followed by the Quintet for Alto Saxophone, Bassoon, Viola, Cello and Double Bass. The series was completed by the Quintet for Clarinet and String Quartet (1998), the Quintet for Flute, Violin, Two Violas and Cello (2000) and the Wind Quintet (2006).

The Clarinet Quintet was commissioned by the Kuhmo Chamber Music Festival, as too was the Flute Quintet that followed. When the organizers of the fes-

tival asked me for a clarinet quintet, no decision had been made about who would be the clarinetist at the première. I did, however, think of the conductor Osmo Vänskä, who is also an exceptional clarinetist, and Vänskä suggested that he would be keen to give the work its first performance. This, of course, suited me perfectly. The string quartet at the première, in Kuhmo on 23rd July 1999, was the Yggdrasil Quartet from Sweden.

The Clarinet Quintet has five movements, the first two and last three of which are played *attacca*. The work begins with a short solo cadenza, followed by a more flowing main section (*misterioso*). In the middle section of the first movement, the tempo increases to *Prestissimo* before the slower tempo returns at the end. Following without a break comes the intangible second movement, very demanding for the clarinetist, which ends with a melancholically songful *Andante*. Most of the third movement is slow and elegiac; at the end there is a solo cadenza for the clarinet. As the cadenza progresses, the string quartet gradually joins in, and then we come to the fast and virtuosic fourth movement, *Furioso, prestissimo*, which contains the dynamic zenith of the entire work. This decisive climax is followed by the slow final movement, *Epilogue*, at the end of which this large-scale quintet fades away into silence.

Trio for Clarinet, Viola and Piano (2006)

I wrote my Trio for Clarinet, Viola and Piano in the early summer of 2006, as the compulsory final piece for the national viola competition held in Tampere in November of that year. The finalists had to perform the trio and a viola concerto. The Finnish Viola Society, which commissioned the work, had expressed the wish that the trio should be quite short and flamboyant, but nevertheless not unreasonably difficult, and capable of being rehearsed to performance standard relatively quickly.

As a consequence of the background to the work's composition, the viola is the dominant instrument in the trio. For instance, it is the viola that decides the tempi of almost all the formal sections. The viola part is also slightly more demanding than the clarinet and piano parts. Nonetheless, the trio is not primarily a soloistic piece for the viola; I would rather characterize it as a chamber work in which all the players are of equal importance, in which each instrument has something important to say, and in which the musicians must listen to each other and react to each other by giving musical impulses.

The single-movement trio is divided into numerous formal sections. The beginning is calm and songful. The tempo increases step by step until, after an impetuous *Allegro* section, we arrive at a virtuosic *Presto* that leads to the trio's climax. The calmer tempo from the beginning returns for a moment, and then a brief, quick coda provides a boisterous conclusion.

The work's first performances were given at the Tampere Viola Competition on 25th and 26th November 2006.

Sonata for Two Accordions (1984/89)

In 1984 I composed a substantial accordion sonata, in which I tried to create a work that would be comparable in aspiration with Liszt's most virtuosic piano works. On an accordion with five rows of buttons it is possible to play things that would be completely impossible on any other instrument. The range of each hand is more than two octaves, and this enables the instrument to perform the wildest-sounding musical patterns. The accordion can also cope with extremely complex polyphony.

In my First Accordion Sonata I tried to develop these virtuosic and polyphonic capabilities to the utmost. The first performance was given by Marjut Tynkkynen in Kuhmo on 29th July 1989; before that, I went through the work carefully with her, and together we polished it into a performable state.

I then decided to make a version of the work for two accordions. This allowed the various polyphonic strata to become easier to differentiate, without having to omit anything from the work's most complex passages. The duo version, too, is an exceptionally virtuosic piece, and it was not premièred until 27th October 2002, when it was played in Helsinki by Veli and Susanne Kujala.

The sonata comprises two extensive movements. The first begins with a broad, rhythmically free prelude, which seems to be searching for a sense of direction. This is followed by a great passacaglia, which grows polyphonically into something that is complicated and technically very demanding. The second movement also begins with a prelude that is expressively light, very fast and intangible, exploiting the hands' wide range on the accordion's buttons. The prelude is followed by a triple fugue which gradually increases in pace; here, too, the polyphony develops in an extremely complex manner. The work ends with a wild, brief coda.

Both movements are based on the same basic material, a very freely employed twelve-tone row.

© *Kalevi Aho 2012*

Osmo Vänskä is best known as a conductor: music director of the Minnesota Orchestra since 2003, he also held that post for 20 years with the Lahti Symphony Orchestra in Finland, and he is a frequent guest conductor of leading orchestras around the world. He began his career as a clarinetist, holding major posts with the Helsinki and Turku Philharmonic Orchestras, and now performs chamber music regularly in Minneapolis, at the Grand Teton Festival in Wyoming and at the Mostly Mozart Festival in New York. As a clarinetist he has previously recorded the three clarinet quintets by Bernhard Crusell for BIS [BIS-CD-741].

Sarah Kwak, first associate concertmaster of the Minnesota Orchestra, has been a featured soloist in concertos by composers as varied as Bach, Brahms, Tchaikovsky, Vaughan Williams and Wieniawski, performing with the Philadelphia Orchestra and the Houston Symphony as well as the Minnesota Orchestra. She has participated in the Marlboro Music Festival, Pensacola Festival, Pittsburgh Summerfest, Bargemusic of New York and Festival Mozart in France and has made numerous recordings with the Rosalyra String Quartet.

Gina DiBello joined the Minnesota Orchestra in 2008 as principal second violin after three seasons with the Detroit Symphony Orchestra. She has performed solos with those and many other orchestras, including the Cleveland Pops and Cleveland Institute for Music Orchestras and the Detroit Chamber Winds and Strings. Passionate about chamber music and contemporary music, she can be heard on an Albany Records CD in collaboration with the composer and harpsichordist Asako Hirabayashi.

Thomas Turner, principal viola of the Minnesota Orchestra since 1994, has also held that post with ensembles in Germany, notably the Berlin Radio Symphony Orchestra, Hof Symphony Orchestra and Tibor Varga Chamber Orchestra. Turner teaches at the University of Minnesota and previously taught and performed at the Round Top Festival in Texas, Interlochen Fine Arts Camp in Michigan and Oregon Bach Festival. He is a member of the Saint Paul-based Hill House Chamber Players.

Anthony Ross, principal cello of the Minnesota Orchestra, has been featured in concertos by Schumann, Dvořák, Victor Herbert, James MacMillan, Beethoven, Brahms, Saint-Saëns, Elgar, Walton and Shostakovich, as well as many chamber

works. He has recorded Bernstein's *Three Meditations*, the George Lloyd Cello Concerto and works by Rachmaninov and Elliott Carter. He is active as a chamber musician, festival performer and educator, and has appeared at the Mostly Mozart Festival, Cactus Pear Music Festival and Bach Dancing and Dynamite Society.

Susan Billmeyer regularly performs with the Minnesota Orchestra and accompanied the ensemble as a keyboardist on its 2006 and 2010 European tours. She has premiered works with several ensembles, including the Intergalactic Contemporary Ensemble and Zeitgeist. She has also appeared with the Saint Paul Chamber Orchestra, Richmond Symphony and Dale Warland Singers, as well as with members of the Chicago Symphony Orchestra. She and the organist Dean Billmeyer, her husband, perform often as the Billmeyer Duo.

Susanne Kujala studied at the Academy of Music Hanns Eisler Berlin and the Sibelius Academy in Helsinki, focusing on concert accordion and organ performance. She earned her Master of Music degree in 2006. Both as an organist and as an accordionist she has premiered works by composers such as Kalevi Aho, Friedrich Goldmann, Paola Livorsi and Uljas Pulkkis, and in 2011 she gave the first performance of Joachim Schneider's Double Concerto for accordion and quarter-tone accordion together with Veli Kujala and the Chamber Orchestra of Lapland, conducted by John Storgårds. Since 2009 Susanne Kujala has taught organ performance at Sibelius Academy.

Veli Kujala graduated from the Sibelius Academy in 2004 and has been a prizewinner at many international competitions. As a soloist he has performed with numerous ensembles, working with conductors such as Stefan Asbury, Dima

Slobodeniouk and John Storgårds. Collaborations with contemporary composers have resulted in works by Sampo Haapamäki, Pekka Pohjola, Markus Fagerudd and Olli Virtaperko. Veli Kujala is also active as a jazz musician in various ensembles, and has performed at festivals throughout Europe and in the USA. Since 2005 he has taught concert accordion and improvisation at the Sibelius Academy, and he is also recognized as a composer.

Kalevi Aho (s. 1949) alkoi opiskella viulunsoittoa kymmenvuotiaana, ja samaan aikaan syntyivät jo hänen ensimmäiset sävellyksensä. Aho ryhtyi opiskelemaan viulunsoittoa ja sävellystä Sibelius-Akatemiassa. Hänen sävellyksenopettajansa oli Einojuhani Rautavaara. Hän jatkoi opintojaan Berliinissä Boris Blacherin johdolla (Staatliche Hochschule für Musik und Darstellende Kunst). Vuosina 1974–88 hän oli Helsingin yliopiston musiikkitieteen lehtorina ja 1988–93 hän toimi Sibelius-Akatemian vs. sävellyksen professorina. Vuosina 1992–2011 Aho on toiminut Sinfonia Lahden nimikkosäveltäjänä, jonka jälkeen hänet nimitettiin orkesterin kunniasäveltäjäksi. Syksystä 1993 hän on työskennellyt Helsingissä vapaana taiteilijana Suomen valtion myöntämän apurahan turvin.

Hänen tuotantoonsa kuuluu neljä oopperaa, 15 sinfoniaa, 19 konserttoa, muuta orkesteri- ja vokaalimusiikkia sekä runsaasti kamari- ja soolosoitinmusiikkia. Hän on tehnyt myös lukuisia sovituksia ja orkestrointeja muiden säveltäjien teoksista, ja on tullut tunnetuksi myös ahkerana musiikkikirjoittajana ja kolumnistina. Kalevi Aho on toiminut monissa suomalaisen kulttuurielämän tärkeissä tehtävissä.

Kvintetto klarinetille ja jousikvartetille (1998)

Eräs pitkän aikavälin sävellysprojekteistani on ollut säveltää kvintettosarja, jossa eri puupuhaltimet olisivat pääosassa. Sarjan kaksi ensimmäistä teosta, oboekvintetto (oboe ja jousikvartetti) ja fagottikvintetto syntyivät 1973 ja 1977. Vuonna 1977 valmistui myös kvintetto huilulle, oboelle ja jousitriolle, ja 1994 syntyi puolestaan kvintetto alttosaksofonille, fagotille, alttoviululle, sellolle ja kontrabasolle. Sarjan täydensivät maaliskuussa 1998 sävelletty kvintetto klarinetille ja jousikvartetille, vuonna 2000 valmistunut kvintetto huilulle, viululle, kahdelle alttoviululle ja sellolle, sekä vuonna 2006 sävelletty puhallinkvintetto. Vuonna

2009 sävelsin lisäksi kvinteton *Hommage à Schubert* pelkille jousille, kokoonpanona kaksi viulua, alttoviulu ja kaksi selloa.

Klarinettikvintetto on sävelletty Kuhmon kamarimusiikkijuhlien tilauksesta, kuten myös sitä seurannut huilukvintetto. Kun Kuhmon kamarimusiikkijuhlat pyysivät minulta klarinettikvintettoa, kantaesityksen klarinetistista ei ollut vielä puhetta. Mainitsin Kuhmon tilauksesta kuitenkin kapellimestari Osmo Vänskälle, joka on myös erinomainen klarinetisti, ja Vänskä ehdotti, että hän voisi mielellään kantaesittää teoksen Kuhmossa. Tämä sopi minulle tietenkin mainiosti. Kantaesityksessä Kuhmossa 23.7.1999 jousikvartettina oli ruotsalainen Yggdrasil-kvartetti.

Klarinettikvintetossa on viisi osaa, joista 1. ja 2. osa soitetaan yhteen, *attacca*, ja samoin ilman taukoa toisiinsa liittyvät myös osat 3, 4 ja 5. Teos alkaa klarinetin lyhyellä soolokadenssilla, jota seuraa liikkuvampi pääosa (*misterioso*). 1. osan keskivaiheilla tempo kiihtyy välillä hyvin nopeaksi *prestissimoksi*, kunnes rauhallisempi tempo palaa uudestaan lopussa. Avausosaa seuraa tauotta nopea ja aineeton, klarinettiosuudeltaan varsin vaativa toinen osa, joka päättyy melankolisesti laulavaan *andanteen*. Kolmas osa on pääosin hidas, eleginen, ja sen lopussa sijaitsee klarinetin soolokadenssi. Kadenssin aikana jousikvartettikin tulee asteittain mukaan, ja seuraa kiihkeä ja virtuoosinen 4. osa, *Furioso, prestissimo*, joka sisältää koko kvinteton dynaamisen lakipisteen. Teoksen ratkaisevaa huipennusta seuraa hidas päätösosa, *Epilogi*, ja laaja, yli 32 minuuttia kestävä kvintetto hiipuu lopussa hiljaisuuteen.

Trio klarinetille, alttoviululle ja pianolle (2006)

Sävelsin trion klarinetille, alttoviululle ja pianolle kesän 2006 alussa Tampereella marraskuussa 2006 pidetyn kansallisen alttoviulukilpailun pakolliseksi finaali-teokseksi. Kilpailun finalistit joutuivat soittamaan trion lisäksi finaalissa myös jonkun alttoviulukonserton. Teoksen tilannut Suomen alttoviuluseura esitti toivo-

muksen, että trio olisi lyhyehkö ja näyttävä, mutta kuitenkin niin, että se ei olisi teknisesti kohtuuttoman vaikea, ja että se olisi harjoiteltavissa esityskuntoon suhteellisen nopeasti.

Teoksen syntytaustasta johtuen alttoviulu on triossa hallitsevin instrumentti. Alttoviulu esimerkiksi joutuu määräämään lähes kaikkien muotojaksojen tempot. Alttoviuluosuus on myös teknisesti hivenen vaativampi kuin klarinetti- ja piano-osuudet. Silti trio ei ole ensisijaisesti alttoviululukappale, vaan pyrin luomaan siitä täysipainoisen kamarimusiikkiteoksen, jossa kaikilla soittimilla olisi tärkeää sanottavaa, ja jossa muusikot joutuvat kuuntelemaan toisiaan ja reagoimaan toistensa antamiin musiikillisiin impulsseihin.

Yksiosainen trio jakaantuu useaan muotojaksoon. Alku on rauhallinen ja laulava. Vähitellen tempo alkaa asteittain nopeutua, kunnes kiihkeän *allegro*-jakson jälkeen päädytään virtuoosiseen *preston*, joka johtaa trion huipennukseen. Alun rauhallisempi tempo palaa hetkeksi, ja lyhyt nopea kooda päättää teoksen riehakkaalla tavalla.

Teoksen ensiesitykset tapahtuivat Tampereen alttoviulukilpailussa 25. ja 26.11.2006.

Sonaatti kahdelle harmonikalle (1984/89)

Vuonna 1984 sävelsin harmonikkataiteilija Matti Rantasen aloitteesta suuren sonaatin harmonikalle. Pyrin tässä teoksessa luomaan harmonikalle jotain vastaavaa, kuin mitä ovat Lisztin virtuoosisimmat teokset pianolle. Viisirivisellä näppäinharmonikalla on mahdollista soittaa sellaisia kulkuja, jotka ovat täysin mahdottomia kaikilla muilla instrumenteilla. Kummankin käden ulottuvuus on yli kaksi oktaavia, jolloin monet mitä hurjimman kuuloiset sävelkuviot tulevat mahdollisiksi. Harmonikalla kykenee toteuttamaan lisäksi erittäin monimutkaista polyfoniaa.

1. harmonikkasonaatissa pyrin kehittämään harmonikan virtuoosisia ja polyfonisia mahdollisuuksia äärimmilleen. Harmonikkataiteilija Marjut Tynkkynen kantaesitti sonaatin Kuhmossa 29.7.1989, mutta sitä ennen kävin teoksen hänen kanssaan huolellisesti läpi, niin että yhdessä editoimme sen soitettavaksi mahdolliseen muotoon.

Samalla päätin tehdä 1. sonaatista version kahdelle harmonikalle. Tällöin eri polyfoniset tasot saa helpommin eriytymään ja kuulumaan, ilman että mitään täytyy jättää pois sävellyksen monimutkaisimmista kohdista. Myös duoversio on teknisesti äärimmäisen virtuoosinen teos, ja se sai odottaa kantaesitystään aina lokakuun 27. päivään 2002 asti, jolloin Veli ja Susanne Kujala soittivat sävellyksen kantaesityksen Helsingissä.

Sonaatti koostuu kahdesta laajasta osasta. Ensimmäinen osa alkaa laajalla, rytmisesti vapaalla ja ikään kuin suuntaansa etsivällä preludilla, jota seuraa suuri passacaglia. Se kasvaa polyfonisesti yhä monimutkaisemmaksi ja teknisesti erittäin vaativaksi esittää. Myös toinen osa alkaa preludilla, joka on ilmeeltään kevyt, hyvin nopea ja aineeton, ja jossa on käytetty hyväksi käsien suurta ulottuvuutta harmonikan näppäimistöllä. Preludia seuraa vähitellen nopeutuva laaja kolmoisfuuga, jossa siinäkin polyfonia kasvaa erittäin monimutkaiseksi. Teos päättyy villiin lyhyeen kodaan.

Kummassakin osassa perustana on sama, varsin vapaasti käytetty 12-sävelrivi.

© Kalevi Aho 2012

Osmo Vänskä tunnetaan parhaiten kapellimestarina: Minnesotan orkesterin taiteellinen johtaja vuodesta 2003, vastaavassa toimessa Sinfonia Lahdessa kahden vuosikymmenen ajan ja kysytty vierailija huippuorkestereissa ympäri maailman. Hän aloitti uransa klarinetistina ollen merkittävässä toimissa Helsingin ja Turun kaupunginorkestereissa. Nykyään hän esiintyy säännöllisesti kamarimuusikkona Minneapolisissa, Grand Teton -festivaalilla Wyomingissa ja Mostly Mozart -festivaalilla New Yorkissa.

Sarah Kwak, Minnesotan orkesterin 1. vuorotteleva konserttimeistari, on toiminut solistina monipuolisella konsertto-ohjelmistolla (Bach, Brahms, Tšaikovski, Vaughan Williams ja Wieniawski) esiintyen kotiorkesterinsa ohella Philadelphian orkesterin ja Houstonin sinfoniaorkesterin kanssa. Hän on esiintynyt seuraavilla festivaaleilla: Marlboro Music Festival, Pensacola Festival, Pittsburgh Summerfest, Bargemusic New Yorkissa ja Festival Mozart Ranskassa. Hän on myös tehnyt useita levytyksiä Rosalyra-jousikvartetin kanssa.

Gina DiBello aloitti työnsä Minnesotan orkesterin toisen viulun äänenjohtajana vuonna 2008 toimittuaan Detroitin sinfoniaorkesterissa kolmen kauden ajan. Hän on esiintynyt solistina niin edellä mainittujen orkestereiden kuin mm. Cleveland Pops -orkesterin, Clevelandin musiikki-instituutin orkesterien ja Detroit Chamber Winds and Strings -yhtyeen kanssa. Hän on myös kiinnostunut kamari- ja nykymusiikista, ja hanta voidaan kuulla Albany Recordsin levyllä yhdessä säveltäjä ja cembalisti Asako Hirabayashin kanssa.

Thomas Turner, Minnesotan orkesterin alttoviuluryhmän äänenjohtaja vuodesta 1994, on aiemmin toiminut vastaavassa toimessa saksalaisorkestereissa, mm. Berliinin radion ja Hofin sinfoniaorkestereissa sekä Tibor Varga -kamariorkestereissa.

riissa. Turner opettaa Minnesotan yliopistossa ja on aiemmin opettanut ja esiintynyt Round Top -festivaalilla Texasissa, Interlochenin taidekursseilla Michiganissa ja Oregonin Bach-festivaalilla. Hän on myös Saint Paulissa toimivan Hill House Chamber Playersin jäsen.

Anthony Ross, Minnesotan orkesterin selloryhmän äänenjohtaja, on esiintynyt solistina Schumannin, Dvořákin, Victor Herbertin, James MacMillanin, Beethovenin, Brahmsin, Saint-Saënsin, Elgarin, Waltonin ja Šostakovitšin konsertoissa, ja hänellä on myös suuri kamarimusiikkiohjelmisto. Hän on levyttänyt Bernsteinin *Kolme meditaatiota*, Georg Lloydin sellokonserton ja Rahmaninovin ja Elliot Carterin teoksia. Hän on aktiivinen kamarimuusikko, festivaaliesiintyjä ja kouluttaja, ja hän on esiintynyt Mostly Mozart -festivaalilla, Cactus Pear -musiikkifestivaalilla ja Bach Dancing & Dynamite Societyn konserteissa.

Susan Billmeyer esiintyy säännöllisesti Minnesotan orkesterin kanssa ja oli mukana kosketinsoittajana orkesterin Euroopan-kiertueilla vuosina 2006 ja 2010. Hän on kantaesittänyt teoksia monien yhtyeiden kanssa, näistä mainittakoon Intergalactic Contemporary Ensemble ja Zeitgeist. Hän on esiintynyt myös Saint Paulin kamariorkesterin, Richmondin sinfoniaorkesterin, Dale Warland Singersin sekä Chicagon sinfoniaorkesterin muusikoiden kanssa. Hän esiintyy usein aviomiehensä, urkuri Dean Billmeyerin kanssa Billmeyer Duona.

Susanne Kujala on opiskellut Berliinin Hanns Eisler -musiikkikorkeakoulussa ja Sibelius-Akatemiassa keskittyen harmonikan- ja urkujensoittoon. Hän valmistui musiikin maisteriksi vuonna 2006 ja suorittaa tällä hetkellä musiikin tohtorin tutkintoon tähtäviä jatko-opintoja. Hän on kantaesittänyt lukuisia harmonikka- ja urkuteoksia mm. säveltäjiltä Kalevi Aho, Friedrich Goldmann, Paola Livorsi ja

Uljas Pulkkis. Vuonna 2011 hän kantaesitti yhdessä Veli Kujalan ja John Storgårdsin johtaman Lapin kamariorkesterin kanssa Joachim Schneiderin kaksoiskonserton harmonikalle ja 1/4-sävelaskelharmonikalle. Vuodesta 2009 lähtien Susanne Kujala opettaa urkujensoittoa Sibelius-Akatemiassa.

Veli Kujala valmistui musiikin maisteriksi Sibelius-Akatemiasta vuonna 2004 ja on palkittu lukuisissa kansainvälisissä kilpailuissa. Musiikin tohtoriksi hän valmistui syksyllä 2010. Hän on esiintynyt lukuisien orkestereiden solistina kapellimestareinaan mm. Stefan Asbury, Dima Slobodeniouk ja John Storgårds. Hän on työskennellyt useiden säveltäjien kuten Sampo Haapamäen, Pekka Pohjolan, Markus Fageruddin ja Olli Virtaperkon kanssa harmonikkarepertuaarin kartuttamiseksi. Veli Kujala on myös aktiivinen jazzmuusikko useissa eri yhtyeissä ja on esiintynyt useimmissa Euroopan maissa ja Yhdysvalloissa. Veli Kujala toimii myös säveltäjänä ja opettaa harmonikansoittoa sekä improvisaatiota Sibelius-Akatemiassa.

Kalevi Aho wurde 1949 geboren. Im Alter von zehn Jahren erhielt er seinen ersten Violinunterricht; aus dieser Zeit stammen seine ersten Kompositionen. Aho studierte Violine und Komposition (bei Einojuhani Rautavaara) an der Sibelius-Akademie in Helsinki und setzte seine Studien bei Boris Blacher an der Staatlichen Hochschule für Musik und Darstellende Kunst fort. Von 1974 bis 1988 war er Dozent für Musikwissenschaft an der Universität Helsinki; in den Jahren 1988 bis 1993 Professor für Komposition an der Sibelius-Akademie. Vom Lahti Symphony Orchestra 1992 zum Composer-in-Residence und 2011 zum Ehrenkomponist ernannt, ist Aho seit 1993 als freischaffender, durch ein finnisches Staatsstipendium geförderter Komponist tätig.

Zu Ahos umfangreichem Schaffen zählen (Stand 2012) 4 Opern, 15 Symphonien, 19 Konzerte, weitere Orchester- und Vokalwerke sowie Kammermusik; außerdem hat er Werke anderer Komponisten arrangiert und orchestriert. Er hat zahlreiche Texte zur Musik vorgelegt und bekleidet eine Reihe wichtiger Ämter im kulturellen Leben Finnlands.

Quintett für Klarinette und Streichquartett (1998)

Zu meinen langfristigen Kompositionsprojekten gehörte eine Gruppe von Quintetten, in denen verschiedene Holzblasinstrumente die Hauptrolle spielen. Die ersten beiden Werke dieser Gruppe – das Oboenquintett und das Fagottquintett – sind 1973 bzw. 1977 entstanden. 1977 habe ich außerdem das Quintett für Flöte, Oboe und Streichtrio fertiggestellt; 1994 folgte das Quintett für Altsaxophon, Fagott, Viola, Cello und Kontrabass. Vervollständigt wurde die Gruppe durch das Quintett für Klarinette und Streichquartett (1998), das Quintett für Flöte, Violine, zwei Violas und Cello (2000) und das Bläserquintett (2006).

Das Klarinettenquintett entstand ebenso wie das darauf folgende Flötenquintett im Auftrag des Kuhmo Chamber Music Festival. Als die Veranstalter mich

um ein Klarinettenquintett baten, war die Frage, wer der Klarinetrist bei der Uraufführung sein würde, noch nicht entschieden. Ich hingegen dachte an den Dirigenten Osmo Vänskä, der auch ein außerordentlicher Klarinetrist ist, und Vänskä erklärte, er würde sich sehr darüber freuen, das Werk uraufzuführen. Das kam mir natürlich sehr gelegen. Das Streichquartett bei der Uraufführung am 23. Juli 1999 in Kuhmo war das schwedische Yggdrasil Quartett.

Das Klarinettenquintett hat fünf Sätze, von denen die ersten beiden und die letzten drei *attacca* ineinander übergehen. Das Werk beginnt mit einer kurzen Solokadenz, der ein bewegter Hauptteil (*misterioso*) folgt. Im Mittelteil des ersten Satzes beschleunigt sich das Tempo bis zum *Prestissimo*, bevor das langsame Tempo schließlich wiederkehrt. Ohne Pause folgt der schwerelose zweite, für den Klarinetristen sehr schwierige Satz, der mit einem melancholischen, liedhaften *Andante* schließt. Der Großteil des dritten Satzes ist langsam und elegisch; an seinem Ende erklingt eine Solokadenz der Klarinette. Im Laufe dieser Kadenz gesellt sich allmählich das Streichquartett hinzu, bis wir den schnellen, virtuos vierten Satz (*Furioso, prestissimo*) erreichen, der auf den dynamischen Zenit des gesamten Werkes zusteuert. Auf diesen Höhepunkt folgt der langsame Schlusssatz (*Epilog*), an dessen Ende das großangelegte Quintett still verklingt.

Trio für Klarinette, Viola und Klavier (2006)

Mein Trio für Klarinette, Viola und Klavier entstand im Frühsommer 2006 als Final-Pflichtstück für den nationalen Violawettbewerb, der im November desselben Jahres in Tampere stattfand; die Finalisten hatten das Trio und ein Violakonzert zu spielen. Die Finnische Viola-Gesellschaft, hatte das Werk mit dem Wunsch in Auftrag gegeben, es möge recht kurz und extravagant, wenngleich nicht über Gebühr schwierig sein, musste es doch nach relativ kurzer Einstudierungszeit zur Vortragsreife gelangen können.

Vor diesem Hintergrund steht die Viola folgerichtig im Zentrum des Trios. So bestimmt sie beispielsweise die Tempi fast aller Formteile; ihr Part ist zudem etwas anspruchsvoller als der der Klarinette oder des Klaviers. Gleichwohl handelt es sich bei diesem Trio nicht um ein solistisches Werk für die Viola; ich würde es eher als ein kammermusikalisches Werk charakterisieren, in dem alle Spieler gleichrangig sind, in dem jedes Instrument etwas Wichtiges zu sagen hat und in dem die Musiker aufeinander hören und aufeinander reagieren müssen, indem sie musikalische Impulse geben.

Das einsätzigte Trio hat etliche verschiedene Formteile. Sein Anfang ist ruhig und liedhaft. Das Tempo nimmt sukzessive zu, bis wir nach einem ungestümen *Allegro*-Teil zu einem virtuoson *Presto* gelangen, das zum Höhepunkt des Trios führt. Für einen Moment scheint das ruhigere Anfangstempo wieder auf, worauf eine kurze, rasche Coda für einen heftigen Abschluss sorgt.

Das Trio erlebte seine ersten Aufführungen am 25. und 26. November 2006 beim Tampere Violawettbewerb.

Sonate für zwei Akkordeons (1984/89)

1984 habe ich eine umfangreiche Akkordeonsonate komponiert, die in ihrem Anspruch Liszts virtuosesten Klavierwerken ebenbürtig sein sollte. Auf einem Akkordeon mit fünf Knopfreihe sind Dinge spielbar, die auf jedem anderen Instrument unmöglich wären. Jede Hand hat einen Tonumfang von mehr als zwei Oktaven, was die wildesten Patterns erlaubt. Zudem kann das Akkordeon äußerst komplexe Polyphonie meistern. In meiner Ersten Akkordeonsonate habe ich versucht, diese virtuoson und polyphonen Potentiale bis zum Äußersten auszureizen. Das Werk wurde am 29. Juli 1989 von Marjut Tynkkynen in Kuhmo uraufgeführt. Davor bin ich mit ihr das Werk sorgsam durchgegangen; gemeinsam haben wir ihm den letzten Schliff hin zur Aufführbarkeit gegeben.

Danach entschloss ich mich, eine Fassung für zwei Akkordeons anzufertigen. Das erlaubte es mir, die verschiedenen polyphonen Stränge deutlicher voneinander zu trennen, ohne in den komplexesten Passagen auf irgendetwas verzichten zu müssen. Auch die Duo-Fassung ist ein außerordentlich virtuoses Stück, das erst am 27. Oktober 2002 durch Veli und Susanne Kujala in Helsinki uraufgeführt wurde.

Die Sonate besteht aus zwei ausgedehnten Sätzen. Der erste Satz beginnt mit einem breiten, rhythmisch freien Vorspiel, das auf Richtungssuche zu sein scheint. Hierauf folgt eine große Passacaglia, die sich kontrapunktisch zu etwas Kompliziertem und spieltechnisch sehr Anspruchsvollem auswächst. Der Satz beginnt ebenfalls mit einem Vorspiel, das ausgesprochen hell, rasch und schwerelos ist und dabei die große Spannweite der Hände auf den Akkordeonknöpfen ausnutzt. Auf das Vorspiel folgt eine Tripelfuge, die zusehends an Tempo gewinnt; auch hier entwickelt sich eine äußerst komplexe Polyphonie. Das Werk endet mit einer wilden, kurzen Coda.

Beide Sätze basieren auf demselben Ausgangsmaterial: einer sehr frei gehandhabten Zwölftonreihe.

© Kalevi Aho 2012

Osmo Vänskä ist vor allem als Dirigent bekannt: Seit 2003 Musikalischer Leiter des Minnesota Orchestra, hatte er dieses Amt 20 Jahre lang beim Lahti Symphony Orchestra in Finnland inne; außerdem ist er ein vielgefragter Gastdirigent führender Orchester in der ganzen Welt. Er begann seine Karriere als Klarinettist, der bedeutende Posten beim Helsinki und beim Turku Philharmonic Orchestra innehatte; heute spielt er regelmäßig Kammermusik in Minneapolis, beim Grand Teton Festival in Wyoming und beim Mostly Mozart Festival in New York. Als

Klarinettest hat er bei BIS die drei Klarinettenquintette von Bernhard Crusell aufgenommen [BIS-CD-741].

Sarah Kwak, 1. assoziierte Konzertmeisterin des Minnesota Orchestra, hat als Solistin mit dem Philadelphia Orchestra, der Houston Symphony und dem Minnesota Orchestra Konzerte so unterschiedlicher Komponisten wie Bach, Brahms, Tschaikowsky, Vaughan Williams und Wieniawski gespielt. Sie gastierte beim Marlboro Music Festival, beim Pensacola Festival, dem Pittsburgh Summerfest, Bargemusic of New York und dem Festival Mozart in Frankreich. Mit dem Rosalyra String Quartet hat sie zahlreiche Aufnahmen vorgelegt.

Gina DiBello wechselte nach drei Spielzeiten beim Detroit Symphony Orchestra 2008 als Stimmführerin der Zweiten Geigen zum Minnesota Orchestra. Mit diesen und vielen anderen Orchestern – u.a. Cleveland Pops Orchestra, Cleveland Institute for Music Orchestra, Detroit Chamber Winds and Strings – hat sie Solowerke aufgeführt. Sie hat ein besonderes Faible für Kammermusik und zeitgenössische Musik und hat mit dem Komponisten und Cembalisten Asako Hirabayashi eine CD bei Albany Records eingespielt.

Thomas Turner, seit 1994 1. Bratschist des Minnesota Orchestra, hat diesen Posten auch bei deutschen Ensembles innegehabt, u.a. beim Rundfunk-Sinfonieorchester Berlin, den Hofer Symphonikern und dem Kammerorchester Tibor Varga. Turner lehrt an der University of Minnesota; zuvor lehrte und spielte er beim Round Top Festival in Texas, beim Interlochen Fine Arts Camp in Michigan und beim Oregon Bach Festival. Er ist Mitglied der in Saint Paul beheimateten Hill House Chamber Players.

Anthony Ross, 1. Cellist des Minnesota Orchestra, hat Konzerte von Schumann, Dvořák, Victor Herbert, James MacMillan, Beethoven, Brahms, Saint-Saëns, Elgar, Walton und Schostakowitsch sowie zahlreiche Kammermusikwerke gespielt. Er hat Bernsteins *Three Meditations*, das Cellokonzert von George Lloyd sowie Werke von Rachmaninow und Elliott Carter aufgenommen. Außerdem ist er als Kammermusiker und Pädagoge tätig und beim Mozart Festival, dem Cactus Pear Music Festival und der Bach Dancing and Dynamite Society aufgetreten.

Susan Billmeyer spielt regelmäßig mit dem Minnesota Orchestra und hat das Ensemble auf seinen Europatourneen 2006 und 2010 als Pianistin begleitet. Mit Ensembles wie Zeitgeist und dem Intergalactic Contemporary Ensemble hat sie zeitgenössische Werke uraufgeführt; daneben hat sie mit dem Saint Paul Chamber Orchestra, der Richmond Symphony, den Dale Warland Singers und mit Mitgliedern des Chicago Symphony Orchestra konzertiert. Mit ihrem Ehemann, dem Organisten Dean Billmeyer, tritt sie im Billmeyer Duo auf.

Susanne Kujala hat an der Hochschule für Musik Hanns Eisler in Berlin und an der Sibelius-Akademie in Helsinki Konzertakkordeon und Orgel studiert; 2006 schloss sie als Master of Music ab. Als Organistin und als Akkordeonistin hat sie Werke von Komponisten wie Kalevi Aho, Friedrich Goldmann, Paola Livorsi und Uljas Pulkkis uraufgeführt; 2011 gab sie zusammen mit Veli Kujala und dem Chamber Orchestra of Lapland unter der Leitung von John Storgårds die Uraufführung von Joachim Schneiders Doppelkonzert für Akkordeon und Vierteltonakkordeon. Seit 2009 lehrt Susanne Kujala Orgel an der Sibelius-Akademie.

Veli Kujala, Preisträger zahlreicher internationaler Wettbewerbe, schloss sein Studium an der Sibelius-Akademie 2004 ab. Als Solist hat er mit zahlreichen En-

sembles konzertiert und dabei mit Dirigenten wie Stefan Asbury, Dima Slobodeniouk und John Storgårds zusammengearbeitet. Seine Arbeit mit zeitgenössischen Komponisten hat zu Werken von Sampo Haapamäki, Pekka Pohjola, Markus Fagerudd und Olli Virtaperko geführt. Daneben ist Veli Kujala in verschiedenen Ensembles als Jazzmusiker aktiv und bei Festivals in ganz Europa und in den USA zu Gast. Seit 2005 unterrichtet er Konzertakkordeon und Improvisation an der Sibelius-Akademie; zudem ist er ein anerkannter Komponist.

Kalevi Aho est né en 1949. Il a commencé à étudier le violon à l'âge de dix ans et ses premières compositions remontent également à la même époque. Aho a étudié le violon et la composition (avec Einojuhani Rautavaara) à l'Académie Sibelius à Helsinki et a poursuivi ses études à la Staatliche Hochschule für Musik und Darstellende Kunst de Berlin avec Boris Blacher. Il a été professeur invité de musicologie à l'Université d'Helsinki de 1974 à 1988 et, de 1988 à 1993, professeur de composition à l'Académie Sibelius. Nommé compositeur-en-résidence à l'Orchestre symphonique de Lahti en 1992 et le compositeur honoraire de l'orchestre en 2011. Aho est un compositeur indépendant et reçoit une bourse de l'état finlandais depuis 1993.

L'œuvre importante d'Aho comprenait en 2012 quatre opéras, quinze symphonies, dix-neuf concertos, d'autres œuvres pour orchestre et pour la voix ainsi que de la musique de chambre, des arrangements et des orchestrations d'œuvres d'autres compositeurs. Il a écrit de nombreux textes consacrés à la musique et occupé de nombreux postes importants au sein de la vie culturelle finlandaise.

Quintette pour clarinette et quatuor à cordes (1998)

Parmi mes projets à long terme de composition faisait partie une série de quintettes dans lesquels différents instruments à vent tenaient les rôles principaux. Les deux premières œuvres de la série, le Quintette pour hautbois et celui pour basson ont été respectivement composés en 1973 et 1977. En 1977, j'ai également terminé le Quintette pour flûte, hautbois et trio à cordes qui fut suivi en 1994 du Quintette pour saxophone alto, basson, alto, violoncelle et contrebasse. La série a été complétée par le Quintette pour clarinette et quatuor à cordes (1998), le Quintette pour flûte, violon, deux altos et violoncelle (2000) et le Quintette à vent (2006).

Le Quintette pour clarinette est une commande de Festival de musique de chambre de Kuhmo tout comme le Quintette pour flûte qui suivit. Lorsque les organi-

sateurs du festival me demandèrent de composer un quintette pour clarinette, l'identité du clarinettiste à la création n'avait pas encore été déterminée. Je pensais cependant au chef Osmo Vänskä qui est également un clarinettiste exceptionnel et Vänskä me dit qu'il tenait fortement à assurer la création de l'œuvre. Ce qui, bien sûr, me convenait parfaitement. Le quatuor à cordes à la création à Kuhmo le 23 juillet 1999 fut le Quatuor Yggdrasil de Suède.

Le Quintette pour clarinette comporte cinq mouvements. Les deux premiers et les trois derniers sont joués *attacca*. L'œuvre commence par une courte cadenza solo que suit une section principale (*misterioso*) plus fluide. Dans la section centrale du premier mouvement, le tempo s'accélère jusqu'au *prestissimo* avant qu'un tempo plus calme ne revienne à la fin. Le second mouvement, intangible, suit sans interruption et est très exigeant pour le clarinettiste et se termine dans un *andante* merveilleusement chantant. La majeure partie du troisième mouvement se déroule dans un tempo lent et élégiaque. On retrouve à sa fin une cadence pour la clarinette. Alors que celle-ci se déploie, le quatuor à cordes se joint graduellement et on arrive ainsi au quatrième mouvement rapide et virtuose, *furioso, prestissimo* qui contient le sommet dynamique de toute l'œuvre. Ce sommet crucial est suivi du mouvement final lent, *Epilogue*. Ce quintette de grande dimension se dissout dans le silence à la fin de ce mouvement.

Trio pour clarinette, alto et piano (2006)

Mon Trio pour clarinette, alto et piano a été composé au début de l'été 2006 pour être la pièce imposée lors du concours national d'alto qui se tint à Tampere en novembre la même année. Les finalistes devaient jouer ce trio ainsi qu'un concerto pour alto. La Société finlandaise d'alto qui commanda l'œuvre avait émis le souhait que le trio soit plutôt court et flamboyant mais pas indûment difficile au point de vue technique et qu'il put être préparé pour attendre un niveau d'inter-

prétation de concert en relativement peu de temps.

La conséquence de ces circonstances de composition est que l'alto est l'instrument dominant de ce trio. C'est par exemple l'alto qui décide du tempo de presque toutes les sections formelles. La partie d'alto est également légèrement plus exigeante que celles de la clarinette ou du piano. Néanmoins, le trio n'est pas une pièce soliste pour alto. Je la qualifierais plutôt d'œuvre de chambre dans laquelle tous les musiciens ont la même importance, dans laquelle tous les instruments ont quelque chose d'important à dire et dans laquelle les musiciens doivent s'écouter l'un l'autre et réagir entre eux en donnant des impulsions musicales. Le trio, en un seul mouvement, est divisé en plusieurs sections. Le début est calme et chantant. Le tempo s'accélère progressivement jusqu'à ce que, après une section impétueuse, *allegro*, nous parvenions au *presto* virtuose qui mène au sommet du Trio. Le tempo plus calme du début revient un temps puis une coda, courte et rapide, donne une conclusion animée.

La création de l'œuvre eut lieu dans le cadre du Concours d'alto de Tampere les 25 et 26 novembre 2006.

Sonate pour deux accordéons (1984/89)

J'ai composé en 1984 une sonate pour accordéon substantielle dans laquelle j'ai essayé de créer une œuvre dont l'aspiration serait comparable aux œuvres pour piano les plus virtuoses de Franz Liszt. Il est possible sur un accordéon avec cinq rangées de boutons de jouer des choses qui seraient impossibles sur un autre instrument. L'étendue de chaque main est de plus de deux octaves et elle permet à l'instrument d'exécuter les conceptions musicales les plus débridées. L'accordéon peut également faire face à une polyphonie extrêmement complexe.

Dans ma première Sonate pour accordéon, j'ai essayé de pousser ces possibilités virtuoses et polyphoniques jusqu'à leur point ultime. La création en fut donnée

par Marjut Tynkkynen à Kuhmo le 29 juin 1989. J'ai auparavant soigneusement étudié l'œuvre avec elle et, ensemble, nous l'avons polie pour la rendre plus « jouable ».

J'ai alors décidé de réaliser une version pour deux accordéons. Cela permit aux différentes strates polyphoniques de gagner en clarté sans avoir pour autant à omettre quoi que ce soit des passages les plus complexes de l'œuvre. La version pour duo est également une pièce extrêmement virtuose et dut attendre 2002 pour être finalement créée à Helsinki par Veli et Susanne Kujala.

La sonate est faite de deux mouvements développés. Le premier débute avec un prélude développé et rythmiquement libre qui semble chercher une direction. Suit une grande passacaille qui gagne en complexité polyphonique pour parvenir à quelque chose de compliqué et techniquement très exigeant. Le second mouvement commence également par un prélude, léger au niveau de l'expression, très rapide et insaisissable. Il exploite la grande étendue couverte par les mains sur les boutons de l'accordéon. Le prélude est suivi par une triple fugue dont le tempo s'accélère. La polyphonie se développe ici de manière extrêmement complexe. L'œuvre se termine dans une coda, courte et emportée.

Les deux mouvements reposent sur le même matériau de base, une série de douze hauteurs très librement employée.

© *Kalevi Aho* 2012

Osmo Vänskä est d'abord connu comme chef d'orchestre : directeur musical de l'Orchestre du Minnesota, il a également occupé ce poste pendant vingt ans avec l'Orchestre symphonique de Lahti en Finlande et se produit régulièrement en tant que chef invité avec les meilleurs orchestres du monde. Il a commencé sa carrière de musicien en tant que clarinetriste et a occupé des postes importants au sein des

orchestres d'Helsinki et de Turku. Il se produit aujourd'hui au sein de formations de chambre à Minneapolis, au Grand Teton Festival au Wyoming et au Mostly Mozart Festival à New York. Il a enregistré, en tant que clarinettiste, les trois quintettes pour clarinette de Bernhard Crusell chez BIS [BIS-CD-741].

Sarah Kwak, première violon associée de l'Orchestre du Minnesota a été la soliste de concertos aussi différents que ceux de Bach, Brahms, Tchaïkovski, Vaughan Williams et Wieniawski et s'est produite en compagnie de l'Orchestre de Philadelphie et de Houston ainsi que de celui du Minnesota. Elle a également participé aux festivals de Malboro, de Pensacola, au Summerfest de Pittsburgh, au Bargemusic de New York ainsi qu'au Festival Mozart en France et a fait de nombreux enregistrements au sein du Quatuor Rosalyra.

Gina DiBello s'est jointe à l'Orchestre du Minnesota en 2008 en tant que premier second violon après trois saisons au sein de l'Orchestre symphonique de Détroit. Elle s'est produite en soliste avec ces deux orchestres et plusieurs autres incluant les Cleveland Pops, les Cleveland Institute for Music Orchestras ainsi que le Detroit Chamber Winds and Strings. Défenseuse passionnée de la musique de chambre et de la musique contemporaine, on peut l'entendre sur un enregistrement publié chez Albany Records en compagnie du compositeur et claveciniste Asako Hirabayashi.

Thomas Turner, premier altiste de l'Orchestre du Minnesota depuis 1994, a également occupé ce poste au sein d'ensembles en Allemagne, notamment l'Orchestre symphonique de la radio de Berlin, l'Orchestre symphonique Hof et l'Orchestre de chambre Tibor Varga. Turner enseigne à l'Université du Minnesota et a également enseigné en plus de se produire au Festival Round Top au Texas, Inter-

lochen Fine Arts Camp au Michigan et au Festival Bach de l'Oregon. En 2012, il était membre des Hill House Chamber Players basés à Saint-Paul.

Anthony Ross, premier violoncelliste de l'Orchestre du Minnesota, a été le soliste dans des concertos de Schumann, Dvořák, Victor Herbert, James MacMillan, Beethoven, Brahms, Saint-Saëns, Elgar, Walton, Chostakovitch en plus de participer à de nombreux concerts de musique de chambre. Il a enregistré les *Three Meditations* de Leonard Bernstein, le Concerto pour violoncelle de George Lloyd ainsi que des œuvres de Rachmaninov et d'Elliott Carter. En 2012, il était actif en tant que chambriste ainsi que pédagogue en plus de se produire dans le cadre de festivals tels Mostly Mozart, Cactus Pear Music ainsi que Bach Dancing and Dynamite Society.

Susan Billmeyer se produit régulièrement avec l'Orchestre du Minnesota et a accompagné l'orchestre en tant que claviériste lors de tournées en Europe en 2006 et 2010. Elle a assuré la création d'œuvres contemporaines en compagnie de plusieurs ensembles incluant l'Intergalactic Contemporary Ensemble ainsi que Zeitgeist. Elle s'est également produite en compagnie du Saint Paul Chamber Orchestra, de l'Orchestre de Richmond et des Dale Warland Singers ainsi qu'avec des membres de l'Orchestre symphonique de Chicago. Enfin, elle se produit en compagnie de son mari, l'organiste Dean Billmeyer, sous le nom de Billmeyer Duo.

Susanne Kujala a étudié à l'Académie de musique Hanns Eisler de Berlin ainsi qu'à l'Académie Sibelius à Helsinki et s'est concentrée sur l'accordéon et l'orgue. Elle a reçu son diplôme de maîtrise en 2006. Elle a créé des œuvres, aussi bien à l'accordéon qu'à l'orgue, notamment de Kalevi Aho, Friedrich Goldmann, Paola

Livorsi et Uljas Pulkkis et a assuré la création en 2011 du Concerto double pour accordéon et accordéon en quarts de ton de Joachim Schneider en compagnie de Veli Kujala et de l'Orchestre de chambre de Lapland sous la direction de John Storgårds. Susanne Kujala enseigne l'orgue à l'Académie Sibelius depuis 2009.

Veli Kujala a reçu un diplôme de l'Académie Sibelius en 2004 et a remporté de nombreux prix lors de concours internationaux. Il s'est produit en tant que soliste en compagnie de nombreux ensembles et a travaillé avec des chefs tels Stefan Asbury, Dima Slobodeniouk et John Storgårds. Son travail en collaboration avec des compositeurs contemporains ont mené à des œuvres de Sampa Haapamäki, Pekka Pohjola, Markus Fagerudd et Olli Virtaperko. Veli Kujala se produit également en tant que musicien de jazz au sein de nombreux ensembles et s'est produit dans le cadre de festivals à travers l'Europe et aux États-Unis. Il enseigne l'accordéon et l'improvisation depuis 2005 à l'Académie Sibelius et s'est également fait connaître en tant que compositeur.

RECORDING DATA

Clarinet Quintet & Trio:

Recording: June 2010 at Orchestra Hall, Minneapolis, Minnesota, USA
Producer: Hans Kipfer
Sound engineer: Matthias Spitzbarth

Equipment: Neumann microphones; RME Micstasy microphone preamplifier and high resolution A/D converter; MADI optical cabling; Yamaha 02R96 digital mixer; Sequoia Workstation; Pyramix DSD Workstation; B&W Nautilus 802 loudspeakers; STAX headphones
Original format: 44.1 kHz / 24 bit

Sonata for Two Accordions

Recording: May 2011 at the Kalevi Aho Hall, Lahti, Finland
Producer and sound engineer: Marion Schwebel

Equipment: Neumann microphones; RME Micstasy microphone preamplifier and high resolution A/D converter; MADI optical cabling; Sequoia Workstation; B&W Nautilus 802 loudspeakers; Sennheiser headphones
Original format: 44.1 kHz / 24 bit

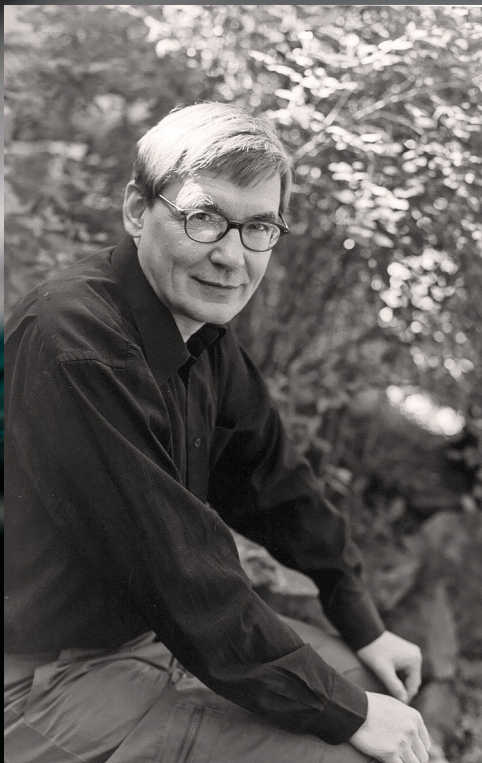
Post-production: Editing: Nora Brandenburg, Elisabeth Kemper
Executive producer: Robert Suff

BOOKLET AND GRAPHIC DESIGN

Cover text: © Kalevi Aho 2012
Translations: Andrew Barnett (English); Teemu Kirjonen (Finnish); Horst A. Scholz (German); Jean-Pascal Vachon (French)
Front cover photo: © Juan Hitters
Back cover photo of Kalevi Aho: © Maarit Kytöharju
Typesetting, lay-out: Andrew Barnett, Compact Design Ltd, Saltdean, Brighton, England

BIS recordings can be ordered from our distributors worldwide.
If we have no representation in your country, please contact:
BIS Records AB, Stationsvägen 20, SE-184 50 Åkersberga, Sweden
Tel.: 08 (Int.+46 8) 54 41 02 30 Fax: 08 (Int.+46 8) 54 41 02 40
info@bis.se www.bis.se

BIS-CD-1886 © & © 2012, BIS Records AB, Åkersberga.

Kalevi Aho

BIS-CD-1886